

Α. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙ ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΜΒ' ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Bibliodivim

*Γραφ. Θ. Κανδύδων - Κέντρον Ἑλληνικῆς Ἐπιστημολογίας -
Συγγράμματα Ἑξ Ἀρμενιστικῆς καὶ Ἑβραϊστικῆς.*

Ἐκδόσεις 27. 7 - 1949

Κανδύδων
Κέντρον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ « Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ »
1930

ΟΙ ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Οὐδένος ἔθνους ἡ γλῶσσα δύναται νὰ μένη ἀμιγῆς, ὅταν τοῦτο ἔχη σχέσεις πρὸς ἄλλα ἔθνη. Καὶ εἰς αὐτὴν συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς, τὰ ἔθιμα, τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις, τὴν τέχνην κττ. Αἱ γλῶσσαι τῶν ἔθνῶν ὑπόκεινται κατὰ φυσικὴν ἀνάγκην εἰς ἀμοιβαίαν ἐπίδρασιν δανειζόμεναι ἢ μία παρὰ τῆς ἄλλης λέξεις καὶ ἄλλα γλωσσικὰ στοιχεῖα, τῶν ὁποίων τὸ ποσοδὸν εἶναι ἀνάλογον πάντοτε πρὸς τὰς πολλὰς ἢ ὀλίγας, διαρκεῖς ἢ προσκαίρους σχέσεις αὐτῶν.

Τὴν λειτουργίαν τοῦ φυσικοῦ τούτου νόμου βλέπομεν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Τὰς σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς Ἀσιατικὰς γλώσσας ἠκολούθησεν ἡ πρὸς τὴν Λατινικὴν, ταύτην διεδέχθη κατὰ τὴν Βυζαντιακὴν περίοδον ἡ πρὸς τὰς Σλαβικὰς, ἔπειτα δὲ ἡ πρὸς τὴν Τουρκικὴν, Ἀλβανικὴν καὶ Ἰταλικὴν. Εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς σχέσεις ἡ ἐπίδρασις ὑπῆρξεν ἀμοιβαία. Δὲν προσέλαβε μόνον ἡ Ἑλληνικὴ, ἀλλὰ καὶ ἔδωκε καὶ μάλιστα πολὺ περισσότερα εἰς μερικὰς γλώσσας. Λέγεται ὅτι ἡ νέα Ἑλληνικὴ ἔχει μέγα πλῆθος Τουρκικῶν λέξεων, ἀκριβῆς ὅμως ἔρευνα ἀποδεικνύει ὅτι πολὺ περισσοτέρας ἐδανείσθη ἢ Τουρκικὴ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς. Μόνον τῶν ἀρχαίων Ἀσιατικῶν γλωσσῶν ἀγνοοῦμεν τὰ Ἑλληνικὰ στοιχεῖα, διότι αἱ γλῶσσαι ἐκεῖναι ἐξηφανίσθησαν χωρὶς νὰ καταλίπουν γραπτὰ μνημεῖα.

Περὶ τῶν ποικίλων αἰτίων τῶν γλωσσικῶν ἀναμειξέων ἐπραγματεύθη ὁ σεβαστὸς καθηγητῆς κ. Γεώργιος Χατζιδάκις, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μελέτην παραπέμπομεν τὸν βουλόμενον¹⁾. Ἐνταῦθα

¹⁾ Ἀκαδημεικὰ Ἀναγνώσματα, τόμ. 3, Γενικὴ Γλωσσικὴ, ἐν Ἀθήναις 1915, σελ. 103 - 123. Πβ. καὶ Whitney καὶ Jolly - Χατζιδάκις, Ἀναγνώσματα συγκριτικῆς γλωσσικῆς, σελ. 230 - 238.

τουτο μόνον ἐξαίρομεν ὅτι γλωσσική ἀνάμειξις συμβαίνει ἐνίοτε καὶ φαινομενικῶς ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης. Παραλαμβάνομεν ξένας λέξεις, ἐνῶ καὶ ἡ ἡμετέρα ἔχει τὰς ἀντιστοίχους τὰς δηλούσας τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἢ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καὶ κατὰ μικρὸν λησμονοῦντες αὐτὰς δεχόμεθα ὀριστικῶς πλέον ἐκείνας ὡς λέξεις τῆς ἰδίας γλώσσης. Λαὸς κατ' ἐξοχὴν ναυτικός οἱ Ἕλληνες εἶχαν βεβαίως ὄλους τοὺς ὄρους τοῦ ναυτικοῦ ἐπαγγέλματος, ἐν τούτοις ὅμως στενωδῶς σχετισθέντες πρὸς τοὺς ὁμοίως ναυτικούς Ἴταλοὺς ἐδέχθησαν πολλοὺς ὄρους ἐκείνων λησμονήσαντες τοὺς Ἑλληνικούς. Συζήσαντες πολλοὺς αἰῶνας μετὰ τῶν Τούρκων παρελάθομεν ἀρκετὰς λέξεις καὶ ἄλλα γραμματικὰ στοιχεῖα τῆς γλώσσης των καὶ δὴ καὶ ῥήματα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀνάγκης, διότι ἡ γλῶσσα μας εἶχε τὰς ἀντιστοίχους λέξεις. Καὶ ὅμως σήμερον λέγεται ἐν τῇ κοινῇ Ἑλληνικῇ γιαούρτι, ζόρι, κεσές, ταβάνι, ισάκι, χαμπόρι, γλεντῶ, ζοριζῶ κλπ. ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ λέξεων γνησίως Ἑλληνικῶν. Ποῖα ἢ ψυχολογικὴ αἰτία τοῦ γλωσσικοῦ τούτου φαινομένου ἃς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ μὴ ἐρευνήσωμεν ἐνταῦθα, ἀφοῦ ἡ γνῶσις αὐτῆς εἰς οὐδὲν θὰ μᾶς εἶναι χρήσιμος διὰ τὴν παρούσαν μελέτην. Τοῦτο μόνον εἶναι καλὸν νὰ γνωρίζωμεν, ὅτι πλὴν τοῦ ἀναγκαστικοῦ δανεισμοῦ ξένων λέξεων, τὰς ὁποίας δεχόμεθα μὲν καὶ τὰ δι' αὐτῶν δηλούμενα τέως ἄγνωστα πρᾶγματα, συμβαίνει καὶ δανεισμὸς φαινομενικῶς μὲν ἄνευ ἀνάγκης, πάντως ὅμως διὰ τινὰς λόγους ψυχολογικούς.

Ἐξαίρεσιν τῶν ἀνωτέρω αἰτίων ἀποτελεῖ τὸ φαινόμενον τῆς νέας Ἑλληνικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλασε καὶ εἰσελαύνει καθ' ἐκάστην ἡμέραν πλῆθος λέξεων καὶ φράσεων τῆς Γαλλικῆς. Οἱ γαλλισμοὶ οὗτοι δὲν δικαιολογοῦνται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, διότι οὔτε τὴν ἀνάγκην των ἔχει ἡ ἡμετέρα γλῶσσα ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων οὔτε καὶ μετὰ τῶν Γάλλων συζῶμεν, ὥστε νὰ χαρακτηρισθοῦν ὁμοιοὶ πρὸς τοὺς τουρκισμούς¹⁾. Εἰσῆλασαν οὔτοι κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὸν γραπτὸν λόγον, δι' αὐτοῦ δὲ ἔπειτα καὶ εἰς τὸν προφορι-

¹⁾ Περὶ τῶν γαλλισμῶν καὶ γερμανισμῶν τῆς Ἑλληνικῆς πρ. καὶ Χατζιδάκι Γλωσσολογικὰς Μελέταις σελ. 277-280 καὶ Ἀπάντησιν εἰς Κρουμβάχερ σελ. 549 καὶ 568.

κόν και μᾶς φαίνονται τόσον πολὺ συνήθεις και δὴ και δημῶδεις μερικοί, ὥστε θὰ ἐξεπλήρυστέ τις ἀκούων ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀλλότριοι τῆς Ἑλληνικῆς.

Αἰτία τοῦ κακοῦ τούτου ἦσαν και εἶναι οἱ Ἕλληνας οἱ μεταφράζοντες ἐκ τῆς Ἰαλλικῆς. Ἀπότου μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῆς Τουρκικῆς δουλείας ἤρχισαν ἐλευθέρως νὰ καλλιεργοῦνται τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα και νὰ παράγωνται και παρ' ἡμῖν διάφορα εἶδη λογοτεχνίας, οἱ ἡμέτεροι λόγιοι ἀπέδλεψαν πάντοτε εἰς τὰ ἔργα τῆς Ἰαλλικῆς λογοτεχνίας ὡς εἰς πρότυπα μιμήσεως. Οἱ ἰδιαιτέροι δεσμοὶ φιλίας πρὸς τὸ Γαλλικὸν ἔθνος, ἡ διάδοσις τῆς Γαλλικῆς ὡς γλώσσης διεθνοῦς και διὰ τοῦτο γνωστῆς ἐν Ἑλλάδι περισσότερον πάσης ἄλλης, εἶτι δὲ και ὁμοιότης τις τῶν φυλετικῶν χαρακτήρων και τοῦ τρόπου τοῦ διανοεῖσθαι δικαιολογοῦν ἀρκετὰ τὴν προτίμησιν ταύτην, ἡ ὁποία δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν μίμησιν και τῶν δανεισμὸν γινωμῶν, ἀλλ' ἐπεξετέλειτο και εἰς τὴν μετάφρασιν ὀλοκλήρων ἔργων. Εἶναι γνωστὴ ἡ πλήμμουρα τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταφρασμένων Γαλλικῶν μυθιστορημάτων και λοιπῶν λογοτεχνικῶν εἰδῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ περισσότερα ὅλων ὁμοῦ τῶν ἐξ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν μεταφρασμένων. Μετὰ τὰ βιβλία ἔχομεν τὰ περιοδικὰ και τὰς ἐφημερίδας. Εἰδῆσεις πολιτικαὶ και κοινωνικαί, χρονογραφήματα κττ. πληροῦν τὰς Ἑλληνικὰς ἐφημερίδας κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῶν Γαλλικῶν.

Ἄν δὲ τῶρα ἐξετάσωμεν και τὴν γλωσσικὴν μὀρφωσιν τῶν Ἑλλήνων μεταφραστῶν και πρὸ πάντων τῶν δημοσιογράφων, τῶν ὁποίων οἱ πλείστοι μὲν δὲν ὑπερέδησαν τὰς τάξεις τοῦ γυμνασίου, οἱ δὲ τυχόντες ἀνωτέρας παιδεύσεως δὲν πολυπραγμονοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον περὶ τὴν ἀκριβειαν τῆς γλώσσης, θὰ ἐννοήσωμεν καλῶς τὸ αἷτιον τοῦ κακοῦ. Ἡ ἀκριβὴς μετάφρασις ἀπὸ γλώσσης εἰς γλώσσαν εἶναι ἀποτέλεσμα τελείας γλωσσικῆς μορφώσεως. Ὁ μεταφράζων ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ καλῶς ὄχι μόνον τὴν μεταφραζομένην γλώσσαν, ἀλλὰ και ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν μεταφράζει. Πρὸ παντὸς δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι ἐκάστη γλώσσα ἔχει ἰδίους τρόπους ἐκφράσεως τοὺς λεγομέ-

νους ιδιωτισμούς. Ἐν δὲ τῶν ιδιωτισμῶν τούτων δὲν ὑπάρχουν ὅμοιοι εἰς τὴν ἄλλην γλῶσσαν, ἢ μεταφράσεις αὐτῶν κατὰ λέξιν καὶ οὐχὶ διὰ τῶν ἀντιστοιχῶν λέξεων ἢ φράσεων θὰ εἶναι κατ' ἀνάγκην πολλάκις γελοία. Ἡ διαφορὰ αὕτη τῶν γλωσσικῶν ἐκφράσεων ὑπάρχει μὲν καὶ εἰς τὰς λέξεις, καταφανέστερα δὲ μὴ παρατηρεῖται εἰς τὰς φράσεις. Ὅτε ἐσπούδαζα εἰς τὸ γυμνάσιον εἶχα καὶ συμμαθητὰς ἔχοντας μητρικὴν γλῶσσαν τὴν Τουρκικὴν, γνωρίζοντας δὲ ὀλίγα Ἑλληνικὰ ἀπὸ τὰ βιβλία τοῦ σχολείου. Ἐνας ἐξ αὐτῶν μοῦ ἔλεγε κάποτε «τὸ κεφάλι μου γυρίζει!». Τὴν φράσιν δὲν τὴν ἐνόησα παρὰ κατόπιν συζητήσεως. Ἦτο μεταφρασμένη κατὰ λέξιν ἐκ τῆς Τουρκικῆς *başım dönüyor* (τὸ κεφάλι μου γυρίζει) = αἰσθάνομαι ζάλην, κεφαλαλγίαν.

Καθ' ὅμοιον τρόπον μεταφράζουσι καὶ πολλοὶ Ἕλληνες ἐκ τῆς Γαλλικῆς. Ἐπειδὴ δὲν γνωρίζουσι καλῶς τὰς διαφόρους σημασιολογικὰς χρήσεις τῶν λέξεων τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τοὺς ποικίλους αὐτῆς ιδιωτισμοὺς ἢ κατέχουσι πενιχρὰ ψυχία ἐκ τοῦ γλωσσικοῦ θησαυροῦ αὐτῆς, μερικοὶ δὲ καὶ ἕνεκα φυσικῆς νωθρότητος ἢ παραλόγου ἀγάπης πρὸς τοὺς ξενισμοὺς μεταφράζουσι κατὰ λέξιν καὶ τοιοῦτοτρόπως μᾶς παρουσιάζουσι, ὡς ἐπιτραπῆ ἢ φράσις, γλωσσικὰς γελοιογραφίας, πολλαὶ τῶν ὁποίων ἀντίκεινται τόσον πολὺ εἰς τὸ γλωσσικὸν ἡμῶν αἰσθημα, ὥστε αἰσθάνεται τις πραγματικὴν ἀηδίαν. Καὶ περὶ τούτων δύναται τις νὰ εἴπῃ τοὺς θαυμασίους ἐκείνους λόγους τοῦ Θουκυδίδου «οὕτως ἀταλαίπωρος ταῖς πολλοῖς ἢ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπὶ τὰ ἔτοιμα μᾶλλον τρέπονται».

*
* *

Οἱ γαλλισμοὶ οὗτοι τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι διαφόρων εἰδῶν.

Πρῶτον λέξεις, αἱ ὁποῖαι φαίνονται ὅτι ἔχουσι μορφήν Ἑλληνικὴν. Ἡ Γαλλικὴ μὴ ἔχουσα τὸν πλοῦτον τῆς ἡμετέρας γλώσσης, στερουμένη δὲ καὶ τῆς μεγάλης εὐκολίας αὐτῆς περὶ τὴν σύνθεσιν, ἢ ὁποῖα εἶναι μεγίστη γλωσσικὴ ἀρετὴ, καταφεύγει εἰς τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῆς Ἑλληνικῆς, ὁσάκις εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσῃ πρᾶγμα τι καὶ δὲν δύναται νὰ τὸ κατορθώσῃ

διὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων. Καὶ ἂν δὲν εὖρη τὴν κατάλληλον λέξιν, πλάττει σύνθετον ἐξ Ἑλληνικῆς ὁμοίως ρίζης καὶ διὰ Ἑλληνικῆς καταλήξεως, ἢ ὅποια οὕτω φαίνεται μὲν ὅτι ἔχει τὰ συστατικὰ καὶ τὴν γραμματικὴν μορφήν Ἑλληνικὴν, οὐδέποτε ὁμως ἐλέγχθη ὑπὸ Ἑλλήνων. Κάμνει ὁμως καὶ ἄλλο. Παραλαμβάνουσα λέξιν τινὰ ἀποδίδει εἰς αὐτὴν σημασίαν ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν ἄλλοτε ὁμοίαν πῶς τῆς πραγματικῆς, ἄλλοτε δὲ πολὺ διάφορον αὐτῆς. Οἱ δὲ ἡμέτεροι ἀπατώμενοι ἐκ τῆς μορφῆς καὶ μὴ πολυπραγμονοῦντες περὶ τῆς σημασιολογικῆς χρήσεως τῶν τοιούτων λέξεων ἐν τῇ Γαλλικῇ παραλαμβάνουν αὐτὰς ὅλως ἀταλαιπώρως ὡς Ἑλληνικάς. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἀρχαίας καὶ νέας σημασίας μερικῶν λέξεων, ἢ ὅποια εἶναι ἀποτέλεσμα ὄχι σημασιολογικῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἐξελιξέως, ὡς θὰ ἐνόμιζέ τις εὐλόγως, ἀλλὰ τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀλλοιώσεως τῆς ἀρχαίας. Καὶ ἡ γραμματικὴ μορφή μερικῶν λέξεων φαινομένη ἀλλόκοτος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς γνησίως Ἑλληνικάς ἐξηγεῖται ὁμοίως ἐκ τῆς τυφλῆς ἀντιγραφῆς αὐτῶν ἐκ τῆς Γαλλικῆς. Οὕτω λέγεται

αἰγίς ἐν τῇ φράσει ὑπὸ τὴν *αἰγίδα* (sous l'égide) ἀντὶ προστασία.

ἀκτίς ὁράσεως (*rayon d'action*) ἀντὶ βαθμός, μέγεθος.

ἀνατομία ἐκ τοῦ *anatomie* ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ἀνατομή¹⁾.

Ἡ Γαλλικὴ παραλαμβάνουσα ζένας λέξεις ληγουσας εἰς ἰ προσθέτει ἐν τέλει θ ἄφωνον διὰ τὴν προσδῶση εἰς αὐτὰς τὸν ἀρμόζοντα γραμματικὸν τύπον. Οὕτω ἔκαμε πολὺ ὀρθῶς καὶ εἰς τὴν λέξιν *ἀνατομή*—*anatomie*. Ἄλλ' ὁ πρῶτος Ἑλληνας, ὅστις ἐσκέφθη τὴν κάμη χρῆσιν τοῦ ὄρου ἀγνοῶν τὸν ἀρχαῖον τύπον μετέγραψε τὴν Γαλλικὴν ὑπὸ τὸν τύπον *ἀνατομία* ἀπατηθεὶς ἴσως ἐκ τοῦ ὀφθαλμία καὶ φλεβοτομία. Ἐπειδὴ δηλαδὴ καὶ οἱ ὄροι οὗτοι εἶναι μεταγεγραμμένοι εἰς τὴν Γαλλικὴν *ophthalmie*, *phlébotomie*, ἄρα καθὼς παρὰ τούτους ἔχομεν ὀφθαλμία καὶ φλεβοτομία, ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην καὶ παρὰ τὸ *anatomie* τὴν ἔχομεν ἀνατομία. Προχωρήσαντες δὲ περισσότερον οἱ ἡμέτεροι μετέγραφον καὶ τὸ

¹⁾ Πβ. Κ. Κόντον ἐν «Σωκράτει» 1874 σελ. 598 καὶ «Λογίῳ Ἑρμῆ» 1876 σελ. 66.

Anatolie εἰς τὸ αὐτόχρημα γελῶτον Ἄνατολία, ὅπερ ἐνίοτε βλέπομεν εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἄραγε δὲν ἐγνώριζαν τὸ Ἄνατολή; Οὕτω ἐξηγεῖται καὶ ἡ Ρουμेलία τῆς Βουλγαρίας ἀντι Ρούμελη ἐκ τοῦ Roumelie πρᾶ τὸ Τουρκικὸν Roumili ἢ Roumeli, ἡ ὁποία παρὰ σκευασθῆσα, Κύριος οἶδε διὰ ποῖον λόγον, πρὸς τὸ Ρωμύλος ἐγένε Ρωμυλία.

ἀνέκδοτον (anecdote), γεγονός ἀστεῖον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅλως διάφορον τοῦ ἀρχαίου ἀνέκδοτος.

ἀντιπαθῆς κατὰ τὸ antipathique ἀντι ἀπεχθῆς, μισητός. Τοῦτο εἶναι μὲν διάφορον τοῦ ἀρχαίου ἀντιπαθῆς, ἀλλ' ὅμως τὸ ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἀφηρημένον ἀντιπάθεια, ὅθεν καὶ τὸ antipathie, εἶχε σημασίαν καὶ ἐχθρικῆς διαθέσεως.

ἀντιπαιτριότης (antipatriote) ἀντι μισόπατρις καὶ ἀντιπαιτριωτικός (antipatriotique). Οὐχὶ ὀρθῶς ὁ Στέφανος Κουμνουδῆς νομίζει ὅτι αἱ λέξεις ἐπλάσθησαν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ¹⁾.

ἀπόγειον (apogée) ἀντι ἄκρον ἄωτον, ἔπακρον. Ὡς γνωστὸν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀπόγειον ἐτήματι τὴν μεγίστην ἀπόστασιν πλανήτου ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐν τῇ Γαλλικῇ προσέλαβε τὴν σημασίαν τοῦ ἄκρου ἄωτου.

ἀριστοκράτης (aristocrate) καὶ ἀριστοκρατία (aristocratie). Τὸ μὲν πρῶτον εἶναι νεώτερον πλάσμα, τὸ δὲ δεύτερον διάφορον κατὰ σημασίαν τοῦ ἀρχαίου ἀριστοκρατία. Δὲν θὰ ἴσαν τάχα προτιμότεραι αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις εὐγενῆς καὶ τάξις τῶν εὐγενῶν;

Ἀρχιπέλαγος (Archipel) ἀντι Αἰγαῖον πέλαγος.

ἀτμόσφαιρα ἀντι τοῦ ἀρχαίου ἀήρ ἐκ τοῦ atmosphère καὶ οὐχὶ πλάσμα τῶν Ἑλλήνων ὡς νομίζει ὁ Κουμνουδῆς. Ἡ λέξις ὅμως ὡς ἕρος πλέον ἐπιστημονικὸς δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀντικατασταθῇ. Πβ. ὅμως μεταφορικὴν χρῆσιν ἀτμόσφαιρα εὐνοϊκῇ (atmosphère favorable) ἀντι περίστασις ἢ περιβάλλον.

Βυζαντινός (byzantin) ὡς ἐπίθετον, πβ. Βυζαντινὸν κράτος, Βυζαντιναὶ μελέται, Βυζαντιναὶ σπουδαὶ κτ., ἀντι τοῦ μόνου ὀρθοῦ Βυζαντιακός.

¹⁾ Συναγωγή νέων λέξεων, ἔκδοσις Μαρασλή, ἐν Ἀθήναις 1900.

drāma (drame) ἀντί γεγονός ἀπαίσιον, τρομερόν.

ἐγωισμός καὶ *ἐγωιστής* (égoïsme καὶ égoïste) ἀντί φιλαυτία καὶ φίλαυτος. Οὐχὶ πλάσματα τῶν Ἑλλήνων ὡς νομίζει ὁ Κουμανούδης ¹⁾).

Ἑλληνισμός (hellénisme) ἀντί Ἑλληνες. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐν τῇ περιληπτικῇ σημασίᾳ ἦτο ἐν χρήσει τὸ οὐδέτερον Ἑλληνικόν.

ἐπεισόδιον. Καὶ ἡ λέξις αὕτη καθῶς καὶ τὸ *drāma* ἐν τῇ σημασίᾳ γεγονότος τινός αἰσθησιν προξενουόντος ἐκ τοῦ épisode καὶ οὐχὶ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ἀρχαίου δηλοῦντος πλὴν ἄλλων πρὸς τὸ *drāma* σχετικῶν καὶ τὸ χάριον ἡδονῆς οὐχὶ δὲ ἔνεκα ἀνάγκης γινόμενον.

ἐρμητικῶς (hermétiquement ²⁾) ἀντί στεγανῶς. Ἡ λέξις ἀποτελεῖ ἐξάρεσιν κατὰ τοῦτο ὅτι ἐσηματίσθη οὐχὶ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑρμῆς, ἀλλὰ τοῦ Λατινικοῦ Hermes, τοῦ ὁποῦ οὔ ἦ γενική Hermetis.

ιδεαλισμός. Ἡ Γαλλικὴ λέξις idéalisme ἔχει ἄλλαν σημασίαν, ἀλλὰ τὸ *ιδεαλισμός* λέγεται ἀντί τοῦ θεωρία. 116. ἐξέρχεται ἀπὸ τὸν κύκλον τοῦ *ιδεαλισμοῦ* καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν σφαῖραν τῆς πραγματικότητος ἀντί μεταδραίνει ἐκ τῆς θεωρίας εἰς τὴν πραγματικότητα.

ιδεαλιστής (idéaliste), *ιδεολόγος* (idéologue) καὶ *ιδεολογία* (idéologie). Ἀντί τούτων προτιμότερα ἄνθρωπος μὲ *ιδανικά* ἢ μὲ *ιδεώδη* καὶ *ιδανικότης* (παρὰ τὸ *ιδανικός*).

ιστορικόν, ὡς *ἰδοῦ τὸ ιστορικὸν τῆς δίκης* (voici l'historique du procès) ἀντί *ἰδοῦ ἢ ἱστορία τῆς δίκης ἢ ἰδοῦ πῶς ἐγένεν ἢ δίκη*.

νεκρολογία (nécrologie) οὐχὶ δημιούργημα τῆς Ἑλληνικῆς.

νεκρόπολις (nécropole) ἀντί νεκροτάφιον ἢ ὡς συνήθως νεκροταφεῖον. Καὶ ἀναφέρεται μὲν ἡ λέξις *νεκρόπολις* ὑπὸ τοῦ Στράβωνος ὡς προάστειόν τι τῆς Ἀλεξανδρείας, «ἐν ᾧ κῆποι τε πολλοὶ καὶ ταφαὶ καὶ καταγωγαὶ πρὸς τὰς ταρχείας τῶν νεκρῶν

¹⁾ 116. καὶ Μ. Α. Τριανταφυλλίδου, Ξενηλασία ἢ Ἰστοτέλεια; ἐν Ἀθήναις 1905, σελ. 22.

²⁾ ἀνωτ. 157.

ἐπιτίθειαι»¹⁾), ἀλλ' ἢ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χρήσει τῆς λέξεως μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἀνκφανεῖσθαι ἐλέγχει προφανῶς τὸν ἐκ τῆς Γαλλικῆς δανεισμόν.

νεκροφόρος (nécrophore) ἀντι φέρετρον. Τὸ Γαλλικὸν ἐπλάσθη ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ *νεκροφορεῖον*.

νεκροψία (nécropisie) οὐχὶ Ἑλληνικὸν ὡς νομίζει ὁ Κουμανούδης. Ἄντι τούτου θὰ ἦτο προτιμότερον τὸ *νεκροτομία*. Καὶ ἦτο μὲν περιωρισμένη ἢ σημασία τῆς λέξεως εἰς τὴν δι' ἀνατομῆς ἐξέτασιν τοῦ νεκροῦ, ἀλλὰ μήπως καὶ τὸ πρῶτον δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ σημάζῃ μόνον τὴν κατ' ὄψιν ἐξέτασιν ἀνευ τῆς ἐσωτερικῆς; Ὅπως εἰς ἐκεῖνο ἀπεδόθη σημασία γενικωτέρα, οὕτω κάλλιστα δύναται νὰ συμβῇ καὶ εἰς τὸ *νεκροτομία*

πανδαιμόνιον, οὐχὶ Ἑλληνικὸν ὡς νομίζει ὁ Κουμανούδης, ἀλλ' ἐκ τοῦ *randémonium*, ὅπερ σημάζειν τόπον συγκεντρώσεως δαιμόνων, τόπον αἰσχροτήτος καὶ ἀκολασίας. Ὡς γνωστὸν ἐν τῇ καθόλου Ἑλληνικῇ σχηματίζονται σύνθετα ἔχοντα πρῶτον συνθετικὸν τὸ *παν* δηλοῦν πλησμονὴν τῆς σημασίας τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ, ὡς *παγκράτιον* (πλήρης ἀγών), *παμβότανον* (πᾶσαι ὁμοῦ αἰ βοτάναι), *πανδαΐσιον* (πλησμονὴ ἐδεσμάτων), *πανελλήνιον* (ἔνωσις πολλῶν Ἑλλήνων εἰς κοινὸν σύλλογον), *πανλόγιον* (σύνολον λογαριασμοῦ), *παμμαχίον* (συνένωσις πικτὸς εἵδους μαχῶν), *πανρώμαιον* (τὸ σύνολον τῶν Ρωμαίων). Κατὰ ταῦτα ἡδύνατο νὰ σχηματισθῇ καὶ *πανδαιμόνιον*, σύλλογος ὅλων τῶν δαιμόνων, ἔπειτα δὲ θόρυβος, ταραχὴ καὶ δὴ καὶ ὁ τόπος, ἐνθα γεννᾶται αὕτη. Ἐπομένως ἡ λέξις ὡς λίαν ἐκφραστικὴ τοῦ πράγματος καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἄλλης συνωνύμου πρέπει νὰ παραμένῃ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ.

*πατριωτισμός*²⁾ ἀντι φιλοπατρία καὶ *πατριωτικῶς* ἀντι μετὰ φιλοπατρίας οὐχὶ Ἑλληνικὰ κατὰ Κουμανούδην, ἀλλὰ ἐκ τοῦ *patriotisme* καὶ *patriotiquement*. Τοῦ ἐπιρρήματος οὐδεμία σχέσις πρὸς τὸ ἀρχαῖον *πατριωτικὸς* τὸ δηλοῦν τὸν ἀνήκοντα εἰς πατριώτην ἢ πατριάν.

¹⁾ Γεωγραφ. 795.

²⁾ Τριατανφυλλ. σελ. 21.

πλουτοκράτης ἐκ τοῦ ploutocrate πλασθὲν ὅπως καὶ τὸ aristocrate ἀντὶ πλούσιος, βραθύπλουτος, καὶ πλουτοκρατία (ploutocratie) ἀντὶ οἱ πλούσιοι ἢ ἡ τάξις τῶν πλουσίων. Ἐὐ δεύτερον οὐδεμίαν ἔχει ἀπ' εὐθείας σχέσιν πρὸς τὸ ἀρχαῖον πλουτοκρατία τὸ σημαῖνον τὴν ὀλιγαρχίαν τῶν πλουσίων.

σκηνὴ (scène) ἐπὶ παντός γεγονότος αἰσθησιν ἐμποιοῦντος. Ἄτοπος ἢ χρήσις τῆς λέξεως ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης ἐνῶ ἔχομεν τὸ γεγονός, τὸ συμβάν, λέγεται δὲ καὶ κάμνω σκηνὴς εἰς τινα (faire une scène) ἀντὶ ἐπιπλήττω, προσβάλλω, ὑβρίζω, μαλώνω.

συγχρονιστής (synchroniste) ὁ παρακολουθῶν τὴν κοινωνικὴν ἐξέλιξιν καὶ ἀσπαζόμενος τὰς νέας ἰδέας, καὶ τὸ ἀφηρημένον συγχρονισμός ὁμοίως ἐκ τοῦ synchronisme καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀρχαίου συγχρονισμός τοῦ παραγομένου ἐκ τοῦ συγχρονίζω καὶ σημαίνοντος τὸ εἶναι τινὰ σύγχρονον.

τάλαντον καὶ ταλέντο (talent) ἀντὶ ἐπιδεξιότης, ἰδιοφυΐα¹⁾. Διάφορον ὅλως τοῦ ἀρχαίου τάλαντον.

φυσιογνωμία (physionomie), τὸ σύνολον τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἀνθρώπου, οὐχὶ κατ' εὐθεΐαν ἐκ τοῦ ἀρχαίου φυσιογνωμία τοῦ σημαίνοντος τὴν τέχνην τοῦ κρίνειν τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως.

χιμαιρικὸς (chimérique) ἀντὶ φανταστικὸς.

Ὅφειλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποβληθοῦν ἀπὸ τὴν γλῶσσαν ὅλαι αἱ τοιαῦται λέξεις. Τοῦτο ἐν μέρει ἐδείχθη καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω, φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν λέξεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἐλέχθησαν ὡς ὄροι ἐπιστημονικοί. Οὐδεὶς σοβαρῶς σκεπτόμενος θὰ ἀξιώσῃ ποτὲ τὴν δημιουργίαν νέων ὄρων πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν Γαλλικῶν ἀλγεβρα (algèbre), ἀλκοολισμός (alcoolisme), γρίπη (grippe), ζενίθ (zenith), ναδίρ (nadir). Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὀριστικῶς πλέον θὰ παραμείνουν εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ οἱ ἑλληνικὴν μορφήν ἔχοντες ὄροι ἀνθρωπολογία (anthropologie), ἀνθρωπομετρία (anthropométrie), ἀρθριτισμός (arthritisme), ἀτμόσφαιρα (atmosphère), γεωλογία (géologie), ἐπιζωοία (épizoo-

¹⁾ Χατζιδ. Ἀκαδημ. 3, 112.

tie), ζωολογία (zoologie), ζωοφυτολογία (zoophytologie), ηλεκτροχημεία (électrochimie), θερμομόμετρον (thermomètre), μελόδραμα (mélodrame), νευρασθένεια (neurasthénie), νευρολογία (nevrologie), ὀρθοπεδία (orthopédie), ορυκτολογία (oryctologie), ὀφθαλμολογία (ophthalmologie), σειсмоγράφος (sismographe), τηλεγράφος (télégraphe), τηλεπίθεια (télépathie), τηλεσκόπιον (téléscope) παρὰ τὸ ἀρχαῖον τηλεσκοπος (ὁ μυχρὰν βλέπων), τηλεφῶνον (téléphone), φαρμακολογία (pharmacologie), φρενολογία, φρενολόγος (phrénologie, phrénologue). φωτογράφος, φωτογραφία (photographe, photographie), φωνογράφος (phonographe) κλπ. κλπ. Ἡ ἐπικράτησις τῶν δρων τούτων εἶναι πλέον δριστική, ἀδιάφορον ἂν γρημμυτικῶς εἶναι ὀρθοί ἢ πλημμελεῖς.

*
* * *

Ἄλλην κατηγορίαν γαλλισμῶν ἀποτελοῦν αἱ Ἑλληνικαὶ λέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ἀποδίδεται νέα σημεῖα οὐχὶ κατ' ἐξέλιξιν τῆς πρώτης ἢ δευτέρας σημασίας καὶ καθεξῆς, ἀλλ' ἢ σημεῖα τῶν ἀντιστοίχων Γαλλικῶν. Μεταφράζοντες δηλαδὴ οἱ Ἑλληνες Γαλλικὴν λέξιν δὲν προσέχουν ὅτι διαφέρει αὕτη σημασιολογικῶς ἐκείνης, διὰ τῆς ὁποίας κατὰ λέξιν τὴν μεταφράζουσιν, καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μεταφρασθῆ κυριολεκτικώτερον δι' ἄλλης, ἢ ὁποία σημαίνει ὅτι καὶ ἐκείνη. Καὶ τοιοῦτοτρόπως πολλάκις ἀπορεῖ τις διὰ τὴν ἀπροσδόκητον σημασιολογικὴν μεταβολὴν λέξεων Ἑλληνικῶν, ἐνῶ κυριολεκτικῶς δὲν πρόκειται περὶ σημασιολογικῆς ἐξελιξέως, ἀλλὰ περὶ ξένης ἐπιδράσεως. Τὰ ἐπόμενα παραδείγματα θὰ δείξουν, πιστεύω, τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων.

ἀδυναμία (faible) ἀντὶ ἀγάπη, στοργή, οἷον ἔχει ἀδυναμία ἔς τὸ παιδί του, εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ ἠθικοῦ ἐλαττώματος, λ. χ. ἔχει ἀδυναμία ἔς τὸ κρασί.

αἴφνης (soudain) ἀντὶ λόγου χάριν ἢ παραδείγματος χάριν.
ἄκαρπος ἀπόπειρα (tentative infructueuse) ἀντὶ ἀνωφελῆς, ματαία.

ἀνεβάζω (monter) εἰς τὴν θεατρικὴν γλῶσσαν ἀντὶ παριστάνω.

ἀνεβαίνω (*monter*) ἀντι ὑπερτιμῶμαι.

ἀντῶ (*puiser*) ἀντι ἐρανίζομαι.

ἄξιος (*digne*) εἰς τὰς φράσεις *ἀναδεικνύομαι ἄξιος τοῦ ὀνόματός μου* (*je me montre digne de mon nom*), *ἀνεδείχθη ἄξιος τοῦ πατρὸς του* κττ. ἀντι ἀντάξιος.

ἀντίκτυπος (*contre-coup*) ἀντι ἀποτέλεσμα ἢ ἀπήχημα ἐν μεταφορικῇ χρήσει.

ἅπαξ (*une fois*) ἀντι τοῦ συνδέσμου ἀφροῦ. Πβ. *ἅπαξ γενομένης τῆς συμφωνίας πρόπει* κτλ. (*l'accord une fois établi il faut*).

ἀπήχησις (*retentissement*), ὡς ἐν τῇ φράσει *βαθεῖα ἀπήχησις*, ἀντι αἰσθησις, ἐντύπωσις.

ἄποψις (*vue*) ἀντι γνώμη.

ἀρτηρία (*artère*) ἀντι λεωφόρος.

ἀρχαιότητες (*antiquités*) ἀντι ἀρχαῖα μνημεῖα. Πβ. *ἔφορος ἀρχαιοτήτων* κττ.

ἀσήμαντος (*insignifiant*) ἀντι μικροῦ λόγου ἄξιος, μικρός.

ἀσιγήρικτος, εἰς φράσεις, *οἷσι γνώμη ἀσιγήρικτος* (*opinion insoutenable*), *σύστημα ἀσιγήρικτον* (*système insoutenable*), ἀντι ἐστραλμένος. Πβ. *καὶ ἀρχαίαν φράσιν «ἐν τοῖς λόγοις σφάλλομαι»*.

ἀφιερώνομαι (*se consacrer*) *καὶ ἀφοσιώνομαι* (*se dévouer*) ἀντι ἐπιιδίδομαι.

βαρύνει ἢ γνώμη καὶ βαρύνουσα γνώμη (*voix prépondérante*) ἀντι ἐπικρατεῖ, ὑπερισχύει καὶ ἐπικρατοῦσα ἢ ὑπερισχύουσα ἢ ὑπερέχουσα γνώμη.

βλέπω, εἰς τὴν φράσιν *τὸ δωμάτιον βλέπει εἰς τὸν δρόμον* (*la chambre regarde la rue*), ἀντι εἶναι ἐστραμμένον.

δεδομένον (*donné*) ἀντι ἀπόδειξις, τεκμήριον, καὶ ἐπίθετον *δεδομένος* εἰς τὴν φράσιν *εἰς δεδομένην σιγμὴν* ἀντι εἰς ὠρισμένην ἢ ὀποτεδήποτε *πρρουσιαζομένην*.

δεδομένου ἢ δοθέντος δι (*étant donné*) ἀντι ἐπειδὴ.

διάβημα (*démarche*) ἀντι ἀπόπειρα, προσπάθεια, ἐνέργεια.

διανοούμενος ἐκ μεταφράσεως τοῦ ἐπιθέτου *penseur* ἐπιδράσαντος καὶ τοῦ *penser* ἀντι τοῦ κοινοτάτου λόγιος. Διερωτᾶται τις μήπως τὸ *διανοούμενος* εἶναι κομψότερον τοῦ λόγιος διὰ τὰ δικαιο-

λογηται ή χρῆσις του ; Ἡ μήπως μόνον οἱ λόγιοι διανοοῦνται, τοῦτέστι σκέπτονται, ἔλοι δὲ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τρώγουν ἄχυρα;
 διατρέχω (parcourir) ἀντι διαβάζω ἐπιτροχάδην.
 δίδω (donner) εἰς τὴν θεατρικὴν γλῶσσαν ἀντι παριστάνω.
 δοκιμασία (épreuve) ἀντι ἀτυχία, δυστυχία, ταλαιπωρία, βάσανο.

ἐκπληρῶ ὑπηρεσίαν, καθήκον, ἀποστολὴν κττ. (remplir une charge, un devoir, une mission) ἀντι ἐκτελῶ.

ἐκτελῶ (exécuter) καὶ ἐκτελέσις (exécution) ἀντι θανατώνω καὶ θανάτωσις ἐπὶ ἐκτελέσειω δικαστικῆς ἀποφάσειω. Γράφεται δὲ ἐνίοτε καὶ ὁ ἐκτελεσθεὶς, οἱ ἐτελεσθέντες !

ἐμπνέω (inspirer), πβ. ἐμπνέω ἀνησυχίαν, φόβον κττ., ἀντι γεννῶ, ἐμποιῶ.

ἐννοῶ (entendre) ἀντι ἀξιῶ, ἀπαιτῶ, θέλω.

ἐντατικὸς (intense) ἀντι ἔντονος.

ἐξανιλῶ (epuiser) ἀντι δαπανῶ, ἐξοδεύω, φθείρω, καταστρέφω καὶ μέσον ἐξανιλοῦμαι (s'epuiser) ἀντι ἐξασθενῶ.

ἐξωφρενικὸς (insensé), ὡς δαπάνη ἐξωφρενικὴ (dépense insensé), ἀντι παράλογος, ὑπερβολικὸς.

ἐπίπεδον (niveau) ἀντι βαθμός. Πβ. φθάνω εἰς τὸ ἐπίπεδον τινός (s'élever au niveau de quelqu'un) ἀντι φθάνω εἰς τὸν βαθμὸν τῆς προόδου τινός, ἐξισοῦμαι πρὸς τινα

ἐπιρροή (influence) ¹⁾ ἀντι ἐπίδρασις, ἕπερ ὀρθῶς ἐπλάσθη ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀπλοῦ δραῖσις παρὰ τὸ δραῖ.

ἐπιτακτικὸς (impérieux), ὡς ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ (nécessité impérieuse), ἀντι ἐπείγουσα, ἰσχυρά. Ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ θὰ ἐσημαιοῖται μόνον τὴν ἀνάγκην τοῦ ἐπιτάσσειν ὡς λέγεται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ ἐπιτακτικὴ ἢ τέχνη τοῦ ἐπιτάσσειν.

ζήτημα (question) ἀντι ἀμφισδότησις.

θέσις (position) ἐπὶ ἠθικῆς σημασίας ἀντι στάσις.

θευικὸς (positif) ἀντι πρακτικὸς.

¹⁾ Τριανταφυλλ. σελ. 22.

θίγω (toucher) ἀντί λαμβάνω ἢ ἀνέρχομαι εἰς τι. Πδ. *ἔθιξε τὸν μισθὸν του, ἢ λίρα ἔθιξε τὰς 300 δραχμάς κττ.*

θυελλώδης συζήτησις (discussion orageuse) ἀντί θορυβώδης, ταραχώδης.

κάμνω τὸν ἄρρωστον (faire le malade) ἀντί προσποιοῦμαι.
κανονίζω τὴν διαφοράν (regler le différend) ἀντί λύω, διαλύω. Πδ. καὶ ἀρχαίαν φράσιν «διαλύω διαφοράς, ἔχθρας».

κατάθεις (déposition) ἐν τῇ δικαστικῇ γλώσσῃ ἀντί μαρτυρία.

καταφεύγω εἰς μέσα βίας (recourir à des méthodes de violence) ἀντί χρησιμοποιοῦ, μεταχειρίζομαι.

καταχρῶμαι τῆς ἐμπιστοσύνης (abuser de la confiance) ἀντί προδίδω τὴν ἐμπιστοσύνην.

κομμάι (pièce) ἐν τῇ θεατρικῇ γλώσσῃ ἀντί κωμῳδία, μελόδραμα κττ.

κρατῶ καὶ κρατούμενος (détenir, détenu) ἀντί φυλακίζω, φυλακισμένος.

κύκλος (cercle) ἀντί συναναστροφή.

κύρωσις (sanction) ἀντί ποινή.

μέτρον (mesure) ἀντί τρόπος. Πδ. *μέτρα δραστικά, περιοριστικά κττ.*

μικρὸς ἄνθρωπος (petit homme) ἀντί οὐτιδανός, εὐτελής, ταπεινός.

περνᾶ ὁ νόμος (passer la loi) ἀντί ψηφίζεται.

πίπτει ἡ μόδα (tomber la mode) ἀντί παρέρχεται, περνᾶ.

πλαίσιον (cadre) ἀντί ὄρια. Πδ. *ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς συνθήκης* ἀντί ἐντὸς τῶν ὀρίων ἢ συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς συνθήκης.

πνεῦμα (esprit) ἀντί ἔννοια, σημασία. Πδ. *τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστολῆς, τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου.*

σημειῶνω (noter) ἀντί παρατηρῶ, σημειώσατε ὅτι (notez que) ἀντί ἔχετε ὑπ' ὄψιν.

σιθηρᾶ θέλησις (volonté de fer) ἀντί ἀκλόνητος, σταθερά, ἰσχυρά.

σιάσις (attitude) ἀντι διαγωγή, τρόπος, συμπεριφορά.
 συγκεκαλυμμένος λόγος (mot couvert) ἀντι αἰνιγματώδης,
 ἀσαφής, γριφώδης.

συλλογική παραίτησις (démission collective), συλλογικὸν
 διάδημα (démarche collectif) κττ. ἀντι συνολικός, ὁ ὑπὸ τοῦ
 συνόλου προσώπων τῆς αὐτῆς ἰδιότητος γινόμενος.

συνθήκη (condition) ἀντι περίστασις.

τρέχων (courant) ἀντι παρών. Πδ. τρέχων ἔτος, τρέχουσαι ὑπο-
 θέσεις.

ὑποβάλλω εἰς τὴν βουλὴν, εἰς τὴν γερουσίαν, εἰς τὸ ὑπουργι-
 κὸν συμβούλιον πρὸς κύρωσιν ἢ ἀπόφασιν κττ. (soumettre) ἀντι
 εἰσάγω.

ὑποκύπτω (succomber) ἀντι ἀποθνήσκω. Ἐκ τοῦ il a suc-
 combé à la mortalité καὶ τῶν ὁμοίων φράσεων τὸ succomber
 κατήντησεν εἰς τὴν τημασίαν τοῦ mourir, ἀλλὰ τὸ ὑποκύπτω ἐπὶ
 τῆς σημασίας τοῦ ἀποθνήσκω εἶναι ἀκατανόητον.

ὑπολογίζω νὰ κάμω (se compter faire) ἀντι διανοοῦμαι,
 σκέπτομαι, ἔχω κατὰ νοῦν.

φαντάζομαι (imaginer) ἀντι νομίζω, φρονῶ.

φυσικά (naturellement) ἀντι ἀληθῶς, πολὺ ὀρθά, πολὺ σω-
 στά. Πολλάκις λέγεται καὶ ἄνευ λόγου.

φῶτα (clartés) ἀντι γνώσεις.

χειρονομία ἐν τῇ Ἑλληνικῇ σημαίνει κανονικὴ καὶ ρυθμικὴ τῶν
 χειρῶν κινήσις χάριν σωματικῆς ἀσκήσεως ἢ μιμικὴ τῶν χειρῶν
 κινήσις πρὸς παράστασιν τινος. Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλλη-
 νικῇ πολὺ ὀρθῶς κάμνει χειρονομίες, εἶναι χειρονόμος, χειρονομεῖ,
 ἐπὶ τοῦ ἀπρεπῶς χειρονομοῦντος καὶ γενικώτερον τοῦ διὰ κινήσεων
 τῶν χειρῶν ἐνοχλοῦντος. Παρὰ ταῦτα ὅμως λέγεται καὶ γράφεται
 σήμερον ἔκαμε μίαν χειρονομίαν! ἢ εὐγενῆς καὶ γενναία χειρονομία
 τοῦ δεῖνα! κατὰ μετάφρασιν τοῦ geste ἀντι τοῦ πράξις. Τερατωδέ-
 στερον γλωσσικὸν ἐξάμβλωμα δὲν ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ γεννηθῇ
 καὶ ὅμως ἡ χειρονομία θεωρεῖται τρόπος εὐγενοῦς ἐκφράσεως, διότι
 εἶναι Γαλλικὴ.

χονδρὴ ἀμάθεια (ignorance grossière) ἀντι μεγάλη, παχυλή.

χονδροειδής παρφωδία (parodie grossière) ἀντι ἀγροίκος, σκαιά.
ὠθῶ (rousser) ἀντι παρορμῶ, προτρέπω

*
**

Ἄλλοτε πάλιν πλάττονται Ἑλληνικαὶ λέξεις πρὸς ἀπόδοσιν Γαλλικῶν. Καὶ ἐνταῦθα κύριον αἶτιον εἶναι ἢ προσπάθεια τῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως, ἐνῶ εἶναι δυνατόν πολλάκις νὰ εὑρεθῇ ἢ κατάλληλος λέξις πρὸς ἀπόδοσιν τῆς σημασίας. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἐνίοτε αἱ οὕτω δημιουργούμεναι λέξεις ἔχουν ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς, διότι πλάττονται κατ' ἀνάγκην χωρὶς νὰ παραγκωνίσουν ἄλλας. Πῶ.

ἀπελπισικὴ κατάστασις (état désespéré) ἀντι κατάστασις γεννώσα ἢ ἐμποιοῦσα ἀπελπισίαν.

ἀποσυγκέντρωσις (décentralisation) ἀντι ἀποκέντρωσις.

ἀποφασιστικὴ θέλησις (volonté décidée) ἀντι ἰσχυρά, ἀκλόνητος, σταθερά.

γραφειοκρατία καὶ γραφειοκράτης (bureaucratie, bureaucrate) ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς τυπικότητος τῶν δημοσίων γραφείων εἰς ὑποθέσεις πολλάκις ἐπουσιῶδεις καὶ τῆς ἐντεῦθεν προκυπτύσης βραδύτητος εἰς τὴν διεκπεραίωσιν αὐτῶν, ἣτις ἐνίοτε βλάβης γίνεται πρόξενος. Αἱ λέξεις αὗται, τῶν ὁποίων αἱ ἀντίστοιχοι Γαλλικαὶ ἔχουν τὸ δεῦτερον συνθετικὸν Ἑλληνικόν, δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀντικατασταθοῦν. Ὁμοίως συνθέσεως λέξεις ὑπάρχουν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, ὡς γυναικοκρατία, ὄχλοκρατία, κατὰ ταῦτα δὲ ἐπλάσθησαν καὶ εἰς τὴν νέαν ληστοκρατία, φανλοκρατία κτ.

ἐκφυλίζομαι καὶ ἐκφυλισμὸς καὶ ἔκφυλος. Αἱ λέξεις ἀπεθησαυρίσθησαν καὶ ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη, ἐπλάσθησαν δὲ πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ dégréner, dégénératiōn, dégréneré. Ὁ σχηματισμὸς αὐτῶν γραμματικῶς εἶναι πλημμελής, διότι ἢ πρόθεσις ἐκ δὲν σημαίνει στέρησιν ὅπως τὸ dés. Ἀντι τούτων προτιμότεραι αἱ λέξεις ἐπὶ ἠθικῆς μάλιστᾶ σημασίας διαφθείρομαι, διαφθορά, διεφθαρμένος.

ἐντυπωσιακὸς (sensationel) ἀντι ἐπιτετηδευμένος, ὁ ἔχων

σκοπόν δπως προξενήσῃ ἢ ὁ προξενῶν ἐντύπωσιν. Πδ. εἰδήσεις ἐντυπωσιακαί, λόγοι ἐντυπωσιακοί.

ἡμίκοσμος (demi monde) ἀντι ἐτσίραι.

ἡμίμετρον (demi-mesure) ἀντι μέσον ἀτελές, τρόπος ἀτελεσφόρητος.

ἡμίφως (demi-jour) ἀντι σκιάφως, ἔπερ ἐστήμαινε μὲν τὸ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὀλίγον φῶς, δύναται ἔμωσ νὰ χρησιμοποιοθῆ γενικώτερον ἐπὶ τοῦ ἀμυδροῦ φωτός.

ἡμίωρον (demi-heure) ἀντι ἡμιώριον.

ἡτιοπάθεια (défaitisme), ἐντεῦθεν δὲ ὑποχωρητικῶς καὶ ἡτιοπαθής, ἀντι δειλία, ἀπαισιοδοξία καὶ δειλός, ἀπαισιόδοξος.

οὐρανοξύστης καὶ παρὰ Κουμανούδη οὐρανοξέστης (gratte-ciel) ἐπὶ πολυορόφου οἰκοδομήματος. Ἡ λέξις ἔχει καλῶς.

προσωπικὸν (personnel) ἀντι ὑπάλληλοι. Οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἀρχαῖον ἐπίθετον προσωπικός.

προσωπικότης (personnalité) ἀντι ἐπιφανεὲς πρόσωπον. Ἡ λέξις πρόσωπον ἀντι ἄνθρωπος εὐχρηστος ἤδη ἀπὸ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων.

προσανατολιζομαι (s' orienter) ¹⁾. Ἡ λέξις ἀποθησαυρισθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη σημαίνει ἐκ τοῦ ἐν ἧ εὐρίσκομαι μέρους ἀναγνωρίζω τὴν ἀνατολήν, τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, καὶ μεταφορικῶς κατανοῶ καλῶς τὰς περιστάσεις, τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.

ὑπερφυσικός (surnaturel) ἀντι ὑπερφυής, ἔπερ δύναται νὰ λεχθῆ καὶ μεταφορικῶς ὡς μαρτυρεῖ τὸ παράγωγον ὑπερφυῖα σημαῖνον τὸ ὑπὲρ τὴν φύσιν, μεγαλοφυῖα.

ψυχραιμία (sang-froid) καὶ ἐντεῦθεν ὑποχωρητικῶς ψύχραιμος ἀντι ἡρεμία, ἀταραξία καὶ ἡρεμος, ἀτάραχος.

*
* * *

Τετάρτην κατηγορίαν γαλλισμῶν ἀποτελοῦν αὐταὶ αἱ Γαλλικαὶ λέξεις, αἱ ὁποῖαι εἰσάγονται εἰς τὴν γλῶσσαν ποτὲ μὲν ἀμε-

¹⁾ Χατζιδ. Ἀκαδημ. 3, 112

τάβλητοι, ποτέ δὲ μεταθεβλημένοι κατὰ τὴν κατάληξιν συμφώνως πρὸς τοὺς γραμμатικoὺς νόμους τῆς Ἑλληνικῆς. Καὶ μερικαὶ μὲν εἶναι ἀνεκταὶ κατ' ἀνάγκην ὡς μὴ ὑπαρχουσῶν ἀντιστοίχων Ἑλληνικῶν, ὡς ἀριθιστής, φουτουρισμός, φουτουριστής, ἴσως δὲ καὶ σωβινισμός, σωβινιστής, αἱ πλείσται ὁμῶς δὲν δικαιολογοῦνται ἄλλω· εἰμὴ μόνον ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας πρὸς ἐπίδειξιν γαλλομαθείας. Οὕτω λέγεται

ἐνοικιον (instinct ¹⁾ ἐκ τοῦ Λατινικοῦ instinctus) ἀντὶ τοῦ πλασθέντος νέου ὄρου ὀρμέμφυτον. Ἐὸ γεγονός ὅτι τῆς λήξεως γίνεται μεγάλη χρῆσις δὲν εἶναι λόγος ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῇ ὀριστικῶς ἀντὶ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως, ἡ ὁποία ἐκφράζει ἐπίσης καλῶς τὸ πρᾶγμα.

καπιταλισμός καὶ καπιταλιστής (capitalisme, capitaliste) ἀντὶ κεφαλαιοκρατία, κεφαλαιοῦχος.

καριέρα (carrière) ἀντὶ σταδιοδρομία.

καρνέ (carnet) ἀντὶ σημειωματάριον.

κονκλούζια (conclusion) ἀντὶ συμπέρασμα²⁾.

λαμπουριστικός ἀντὶ ἐργατικός. Ἡ λέξις ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὸ Ἄγγλικόν labour, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται οἱ Γάλλοι δημοσιογράφοι. Πρόκειται περὶ τοῦ labour party ὡς ὀνομάζεται τὸ ἐργατικὸν κόμμα τῆς Ἀγγλίας.

λινοτυπία ἀντὶ στιχοτυπία³⁾, διότι τὸ linotype ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ Λατινικοῦ linea (γραμμή), ὅθεν καὶ ligne (στίχος). Ἀντὶ δὲ τοῦ λινοτυπικῆ μηχανῆ, ὅπερ ἀκριδῶς σημαίνει τὸ tinotype, πρέπει νὰ λέγεται στιχοτυπωτικῆ μηχανῆ.

μακάβριος (macabre) ἀντὶ νεκρικός, πένθιμος.

μιλιταρισμός (militarisme) ἀντὶ στρατοκρατία⁴⁾.

μονταίν (mondain) ἀντὶ κοσμικός.

μοντέρνος καὶ μοντερνίζω (moderne, moderniser) ἀντὶ νεωτεριστής, νεωτερίζω.

¹⁾ Τριανταφυλλ. 158.

²⁾ Χατζιδ. Ἀκαδημ. 3, 106.

³⁾ ἄνωτ. σελ. 112.

⁴⁾ ἄνωτ. σελ. 106.

μπουρζουαζία (bourgeoisie) ἀντὶ τάξις ἀστών ἢ ἀστική τάξις.
 Διὰ τὴν γραμματικὴν μορφήν τῆς λέξεως ἰδὲ τὰ ἀνωτέρω ἐν σελ.
 7 περὶ τοῦ ἀνατομία λεχθέντα.

ντιστεγκές καὶ θηλυκὸν *ντιστεγκοῦ* (distingué) ἀντὶ κομψός.
νουβωτέ (nouveau) ἀντὶ νεωτερισμός.

πλάζ (plage) ἀντὶ πλατεῖα. Ἡ λέξις ἐπὶ τῶν παραλίων
 πλατειῶν.

παιῶζάζ (paysage) ἀντὶ τοπογραφία.

πανσιόν (pension) ἀντὶ οἰκοτροφεῖον.

προπαγάνδα (propagande) ¹⁾ ἀντὶ προσηλυτισμός. Ἡ λέξις
 ἔχει καλῶς παρὰ τὸ νεώτερον ῥῆμα προσηλυτίζω, τοῦτο δὲ ἐκ τοῦ
 μεταγενεστέρου προσήλυτος. Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ λέγεται καὶ προ-
 σηλυτίζω ἀντὶ *προπαγανδίζω* καὶ προσηλυτιστῆς ἀντὶ *προπαγαν-
 διστής*.

ρεαλιστής (réaliste) ἀντὶ πρακτικός. Ἴσως θὰ ἀντεῖπη τις εἶτι
 τὴν λέξιν μεταχειρίζομεθα ὡς ὄρον φιλοσοφικὸν καὶ ἐπομένως δὲν
 δύναται ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως, ἀλλ' ἂν δὲν
 ἀπατώμαι, δὲν ἔχει παρ' ἡμῖν τὴν σημασίαν τοῦ δεχομένου τὴν
 ὑπαρξιν τῶν ἀφηρημένων, ἀλλὰ μόνον τὴν σημασίαν τοῦ ἀποστρε-
 φομένου τὰς θεωρίας, ἐπιδιώκοντος δὲ τὰ πάντα ἐν τῇ πράξει καὶ
 πρὸς τὸ συμφέρον. Ἐτὴν δευτέραν αὐτὴν σημασίαν ἔχει ἡ λέξις
 πρακτικός.

ρεκλάμα (réclame) καὶ ἐντεῦθεν κατ' ἐπίδρασιν Ἰταλικὴν ρε-
 κλαμάρω ἀντὶ διαφήμισις καὶ διαφημίζω ὡς τῷ ὄντι λέγεται καὶ
 γράφεται ὑπὸ πολλῶν.

ρεκόρ (record) ἀντὶ δοκίμι ²⁾ ἢ ἐπίδοσις.

ρεπόρτερ (reporter) ἀντὶ πευθὴν.

ρουτίνα (routine) ἀντὶ τετριμμένη ὁδός, ἀπηρχαιωμένη μέθοδος.

ρωμαντικός (romantique) ἀντὶ γοητευτικός, θελκτικός, σαγη-
 νευτικός.

σαιζόν (saison) ἀντὶ ἐποχὴ.

σανφασονισμός (sans façon), ἢ ἔλλειψις ἐπιτηδεύσεως εἰς τοὺς

¹⁾ Τριανταφυλλ. 157.

²⁾ Χατζιδ. Ἀκαδημ. 3, 106.

τρόπους τῆς συμπεριφορᾶς, ἄρα τρόπος ἀνεπιτήδευτος, ἀφέλεια, ἀδιαφορία.

σουρπριζ (surprise) ἀντι κατάπληξις.

σουφραζέια (suffragette) ἀντι ψηφομανής ¹⁾.

στατιστική (statistique) ²⁾ ἀντι ἀπογραφή, καταγραφή, κατάλογος.

στυλ (style) ἀντι ὕφος.

τουρισμός (tourisme) ἀντι ἀγάπη ταξιδίων ἢ ταξίδια. Διὰ τὴν δευτέραν λέξιν πδ. γραφεῖον τουρισμοῦ, ἐπιτροπὴ τουρισμοῦ κττ.

φανατικός καὶ φανατισμός (fanatique, fanatisme) ³⁾ ἀντι θρησκομανής καὶ θρησκομανία. Αἱ λέξεις ἐπλάσθησαν καλῶς ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ κατὰ τὰ ἀρχαῖα θεομανής, θεομανία. Πδ. καὶ τὰ ὀλίγον σημεσιολογικῶς διαφέροντα θρησκολόγητος, θρησκοληψία πλασθέντα ὁμοίως κατὰ τὸ θεόληπιος, θεοληψία. Ἐπειδὴ τὸ fanatique εἶναι ἐκ τοῦ Λατινικοῦ fanaticus, ἴσως θὰ ἠδύνάτο τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ φανατικός εἶναι κατ' εὐθεῖαν ἐκ τοῦ Λατινικοῦ καὶ ἐπομένως ἔχει καλῶς ὡς τόσαι ἄλλαι λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς. Ἡ παντελής ὁμῶς ἔλλειψις οἰκισθήποτε μωρτυρίας τῆς γραπτῆς παραδόσεως καθιστᾷ ἀπίθανον τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον.

φοκλορισμός. Δὲν ἀρέσκει εἰς τοὺς πιθηκίζοντας ὁ Ἑλληνικὸς ὄρος λαογραφία, διὰ τοῦ ὁποῖου νοοῦνται αἱ παραδόσεις, τὰ ἔθιμα καὶ πᾶσαι ἐν γένει αἱ ψυχικαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ, καὶ ἤρχισαν ἐπ' ἐσχάτων νὰ μεταχειρίζωνται τὸν ξένον αὐτὸν ὄρον πλασθέντα ἐκ τοῦ folklore.

Τί δὲ νὰ εἴπῃ τις καὶ διὰ τὸ madame ἀντι κυρία, mademoiselle ἀντι δεσποινίς, pardon ἀντι συγγνώμη, merci ἀντι εὐχαριστῶ, τὰ ὁποῖα πολλοὶ τὰ θεωροῦν ὡς εὐγενεστέρους τρόπους ἐκφράσεως! Τὰ Ἑλληνικὰ εἶναι χυδαῖα! Τί δὲ καὶ διὰ τὸ χαρτί illustration! ἀντι πολυτελὲς καὶ ἀγοράζω occasion! ἀντι εὐθηνά! Αἱ δύο αὐταὶ χονδροειδεῖς παρανοήσεις ἀποτελοῦν ὁμολογουμένως βεβήλωσιν καὶ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. Τί δὲ καὶ διὰ τὸ au re-

¹⁾ Χατζιδ. Ἀκαδημ. 3, 106.

²⁾ Τριανταφυλλ. 22.

³⁾ ἄνωτ. 21, 25.

voir ἀντὶ χαίρετε, καλὴν ἀντάμωσιν κττ., τὸ ἔποιον οἱ θέλοντες νὰ γαλλίζου, ἀγνοοῦντες δὲ τὴν Γαλλικὴν, παραποιοῦν εἰς au le voir, οἱ θέλοντες δὲ νὰ ἐλληνίζου, ἀγνοοῦντες δὲ τὴν Ἑλληνικὴν, με ταφράζου εἰς τὸ ἐπαναῖδεῖν!

*
* *

Τὴν τελευταίαν τάξιν τῶν γαλλισμῶν ἀποτελοῦν αἱ κατὰ λέξιν μετφρασμέναι Γαλλικαὶ φράσεις. Ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν εἶναι εὐκολωτέρα, διότι πολλοὶ εἶναι οἱ φορεῖς αὐτῶν. Ὅχι μόνον τὰ βιβλία, τὰ περιοδικὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες, ἀλλὰ καὶ τὸ πολιτικὸν βῆμα καὶ ἡ γλῶσσα τῆς λεγομένης διπλωματίας καὶ ἡ ἐπιστολογραφία, εἰς τὴν ὁποίαν κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Γαλλικοῦ πνεύματος ἐπιδιώκεται τεχνητὴ λεπτότης ἐκφράσεως καὶ τρόπος εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, πάντα ταῦτα συντελοῦν εἰς τὴν ἀθρόαν τῶν γαλλισμῶν εἰσαγωγὴν. Ἀναγινώσκων τις ἄρθρα ἐφημερίδων, λόγους πολιτικῶν ἀνδρῶν, ἔγγραφα διεθνῶν σχέσεων καὶ ἐπιστολὰς δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν σχέσεων, αἱ ὁποῖαι νομίζονται ὅτι συνετάχθησαν καθ' ἕλους τοὺς κανόνας τῆς κοινωνικῆς εὐπρεπείας, νομίζει ὅτι ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν παράδοξόν τι κείμενον, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν λεκτικὴν τεχνοτροπίαν προσεπάθησαν ἐφαιμίλλως νὰ καταλάβου ἰσότητα ἀδιαφιλονείκητον ἑλληνισμοὶ καὶ γαλλισμοί. Εἰς πίστῳσιν τούτων ἔστῳσαν τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

ἀναβαίνω εἰς τὴν σκηνὴν (monter sur le théâtre) ἀντὶ γίνομαι σκηνικός, ὑποκριτῆς ἢ ὑποκρίνομαι πρόσωπον ἐπὶ τῆς σκηνῆς.
ἀνταποκρίνομαι πρὸς τὴν πραγματικότητα (se répondre à la réalité) ἀντὶ εἶμαι πραγματικός, ἀληθής.

ἀξίζει τὸν κόπον (il vaut la peine) ἀντὶ εἶναι ἄξιον.

ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (de jour en jour) ἀντὶ ὁσημέραι.

ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν (de temps en temps) ἀντὶ ἐνίοτε.

ἀπὸ μᾶς στιγμῆς εἰς ἄλλην (d'un moment à l'autre) ἀντὶ ἐξαίφνης ἢ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν.

ἀπορρίπτω τὴν εὐθύνην (rejeter la responsabilité) ἀντὶ ἄρνοῦμαι τὴν εὐθύνην, εἶμαι ἀνεύθυνος.

αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων (l'état des choses) ἀντι οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα.

αὐτὸ εἶναι ἢ ἀποτελεῖ ἄλλην ὑπόθεσιν (c' est une autre affaire) ἀντι ἄλλο τοῦτο, διαφέρει τοῦτο.

βάλλω τὴν μύτην μου εἰς τὰς ὑποθέσεις ἄλλων (mettre le nez dans les affaires) ἀντι ἀναμιγνύομαι εἰς ξένας ὑποθέσεις, πολυπραγμονῶ.

βάρος ἐτῶν (poid des années) ἀντι γῆρας.

βυθίζομαι εἰς τὸ σκοτός (être plongé dans l'obscurité) ἀντι μένω ἐντὸς σκοτούς ψηλαφητοῦ, μένω εἰς τὰ σκοτεινά, εἰς τὸ σκοτάδι.

δὲν σημαίνει τίποτε ἢ ἀπλῶς δὲν σημαίνει (cela ne signifie rien) ἀντι δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον.

διάβολος ἐνσαρκωμένος (diable incarné) ἀντι διαβολάνθρωπος, παμπόνηρος.

διασυντροῦμαι πρὸς τινα, μετὰ τινος (se croiser par quelqu' un) ἀντι συναντῶμαι.

δίδω ἄδικον-δίκαιον (donner tort-raison) ἀντι κατακρίνω, δικαιῶνω. δίδω ἐξηγήσεις (donner des explications) ἀντι ἀπολογοῦμαι, δικαιολογοῦμαι, ἐξηγοῦμαι. δίδω γεῦμα (donner un dîner) ἀντι ἐστιῶ ἢ τὸ τῆς νέας Ἑλληνικῆς κάμνω τραπέζι. δίδω τὴν χεῖρα (donner la main) ἀντι δίδω εἰς γάμον. δίδω νὰ ἐννοηθῆ (donner à entendre) ἀντι ὑπαινίσσομαι, ὑποδηλῶ. δίδω ὄρκον (prêter serment) ἀντι ὀρκίζομαι. δίδω συγκατάθεσιν-συναίνεσιν (donner adhésion) ἀντι συμφωνῶ, συναινῶ, συγκατατίθεμαι. δίδω διαταγὰς (donner des ordres) ἀντι διατάσσω, παραγγέλλω.

εἶμαι βάρος (être à charge) ἀντι βαρύνω, ἐνοχλῶ, στενοχωρῶ.

εἶμαι διατεθειμένος (être disposé) ἀντι θέλω, σκέπτομαι. Τὸ διατίθεμαι εἶχεν ὄλως διάφορον σημασίαν δηλοῦν τὸ ἔχειν ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν διάθεσιν, τὸ εἶναι ἐν ταύτῃ ἢ ἐκείνῃ τῇ καταστάσει. Πό. Πλάτ. Μενέξ. 235 A «γενναίως πάνυ διατίθεμαι», Λάχ. 108 B «ἀμελῶς διατίθεσθαι», Νόμ. 4, 719 C «ἐναντίως ἀλλήλοις... διατιθεμένους».

εἶμαι εἰς βάρος τινὸς (être à la charge de quelqu' un) ἀντι συντηροῦμαι ἢ τρέφομαι ὑπὸ τινος.

είμαι εις κατάστασιν ἢ θέσιν (être en état) ἀντι δύνامي.

είμαι εις τὴν πρώτην γραμμὴν (être en première ligne) ἀντι εἰμι πρῶτος, πρωτεύω, ἐξέχω, ὑπερέχω.

είμαι εις τὰς διαταγὰς τινός (être aux ordres de quelqu'un) ἀντι εἰμαι πρόθυμος νὰ ὑπακούσω, νὰ κάμω ὅ,τι θέλει τις.

είμαι εις τὴν διάθεσιν τινός (être à la disposition de quelqu'un) ἀντι εἰμαι πρόθυμος νὰ κάμω ὅ,τι θέλει τις, εἰμαι εις τὴν ἐξουσίαν τινός, ὑπακούω.

είμαι ἐκτὸς θέσεως (être hors place) ἀντι εἰμι παυμένος τῆς ὑπηρεσίας ἢ δὲν ἔχω ὑπηρεσίαν.

είμαι ἐκτὸς μάχης (être hors de combat) ἀντι ἔχω νικηθῆναι, εἰμαι νικημένος.

είμαι ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τινος (être en harmonie avec quelqu'un) ἀντι εἰμαι σύμφωνος.

είμαι εὐρόσκομαι ἐπὶ τὰ ἴχνη τινός (être à la bête de quelqu'un) ἀντι ἀκολουθῶ ἢ παρακολουθῶ τὰ ἴχνη.

είμαι κύριος τῆς καταστάσεως (être maître de situation) ἀντι ἔχω τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, κατισχύω.

είμαι τῆς γνώμης (être d'avis) ἀντι ἔχω τὴν γνώμην, νομίζω.

είμαι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιθέσεως (être l'objet de l'agression) ἀντι μοῦ ἐπιτίθενται.

εἶναι ἐνδειγμένον ὑπὸ τῶν περιστάσεων (il est indiqué par les circonstances) ἀντι ἀπαιτεῖται ἢ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῶν περιστάσεων.

εἶναι περιβεβλημένος τὴν λαϊκὴν ἐντολὴν (il est investi de mandat populaire) προκειμένου περὶ βουλευτῶν καὶ ἀρετῶν ἀρχόντων ἀντι εἶναι ἐντεταλμένος ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ εἶναι ὁ ἐκλεκτός τοῦ λαοῦ.

εἰς μεγάλην κλίμακα (sur une grande échelle) ἀντι εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ἐπὶ πολὺ.

εἰς ποῖον σημεῖον ἢ μέχρι ποῖου σημείου (à quel point) ἀντι μέχρι τίνος βαθμοῦ.

ἐκ μέρους τινός (de côté de quelqu'un) ἀντι ὑπό τινος.

ἐν ἀρμονίᾳ ζῶ (dans une harmonie) ἀντι ἐν ἀγάπῃ, ἐν ὁμονοίᾳ.

ἐν λεπτομερείᾳ (en détail) ἀντὶ καταλεπτῶς.

ἐν μιᾷ λέξει ἢ μὲ μίαν λέξιν (à un mot) ἀντὶ ἐν συντομίᾳ.

ἐν πάσῃ περιπτώσει (en tout cas), φράσις, ἢ ὁποῖα κατὰ τὴν λαϊκὴν ἔκφρασιν πραγματικῶς «κάθεται ἔς τὸ στομάχι», διότι λέγεται μὲν ὑπὸ πολλῶν ἑλληνιστῶν λαλούντων καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν κατὰ κόρον ἐπαναλαμβάνεται, ἀληθῶς δὲ τίποτε σχεδὸν δὲν ἐκφράζει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ εἰμὴ μόνον τὴν ἄγνοιαν τοῦ ὀρθῶς λέγειν. Καὶ ὅμως ἡ Ἑλληνικὴ ἔχει τὸ ὅπωςδῆποτε, ὅπως καὶ ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, ὅπως καὶ ἂν εἶναι. Ἡ τελευταία φράσις προῆλθεν ἐκ τῆς ἀρχαίας «ὅπως ποτ' ἂν ᾔη».

ἐν περιλήψει (en résumé) ἀντὶ κατὰ περίληψιν.

ἐπέρασε ἀπὸ τὰ χεῖρα μου (il m'a passé par les mains) ἀντὶ τὸ εἶδα.

ἐντὸς ὀλίγου (dans peu) ἀντὶ μετ' ὀλίγον. Μὴ νομίσῃ τις ὅτι ἡ ἔκφρασις προῆλθεν ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐν ὀλίγω, ἐξ ἐκείνου ἀληθῶς προέρχεται τὸ δημῶδες σὲ λίγο.

ἐπὶ τῷ τέλει (afin) ἀντὶ ἐπὶ τῷ ὄρῳ.

ἐφελκύω ἢ προσελκύω τὴν προσοχὴν (attirer l'attention) ἀντὶ ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν. Πβ. καὶ τὰ ἀρχαία Ἰσοκρ. 203 Β «ἐφίστημι τὴν γνώμην», Ἀριστοτ. μετὰ τὰ φυσ. 1, 6, 2 «ἐφίστημι τὴν διάνοιαν-τὴν σκέψιν».

ἔχει ὀπισθὲν τοῦ μακρὰν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν (il a derrière lui une longue carrière politique) ἀντὶ διήλθε.

ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς (il a à sa tête) ἀντὶ ἔχει ἀρχηγόν, εἶναι ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν.

ἔχω ἢ μεταχειρίζομαι δύο μέτρα καὶ δύο σταθμὰ (avoir deux poids et deux mesures) ἀντὶ κρίνω ἀδίκως, προσωποληπτῶ.

ἔχω λόγον ὑπάρξεως (avoir raison d'être) ἀντὶ πρέπει νὰ ὑπάρχω.

ἔχω εἰς τὰς χεῖρας τὴν ἐξουσίαν (avoir le pouvoir en main) ἀντὶ ἔχω, κατέχω.

ἔχω τὴν τιμὴν (avoir l'honneur), ἀντὶ τοῦ ὁποῖου λέγεται καὶ λαμβάνω τὴν τιμὴν οὐχὶ ὀρθῶς, ἔκφρασις εὐγενείας καταστάσα ἀναγκαία πλέον εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις, πρὸ πάντων

δὲ εἰς τὰς ἐπιστολάς, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι εὐχαριστηθῆτε νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου ὑπολήψεως (veuillez agréer l'assurance de ma haute consideration), δεχθῆτε τὰς εὐχαριστίας μου ἐκ τῶν προτέρων (agréez mes remerciements anticipés), δεχθῆτε τὴν ἔκφρασιν τῶν πλέον διακεκριμένων αἰσθημάτων μου (agréez l'expression de mes sentiments les plus distingués) κλπ.

ζήτημα τῆς ἡμέρας (question de jour) ἀντὶ ἀντικείμενον πολλοῦ λόγου.

ζυγίζω τοὺς λόγους μου (peser ses paroles) ἀντὶ ὀμιλῶ μετὰ φρονήσεως.

ζῶ ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων (vivre dans la mémoire des hommes) ἀντὶ μὲ ἐνθυμοῦνται οἱ ἄνθρωποι.

ζώνη ἐπιρροῆς (zone d'influence) ἀντὶ μέρος κυριαρχίας

ζωντανὰ προβλήματα. Ἡ φράσις ὑπάρχει εἰς τὸν τίτλον τοῦ περιοδικοῦ «Ἔργασία», τὸ ὅποιον χαρακτηρίζεται ὡς ὄργανον τῶν ζωντανῶν προβλημάτων τῆς χώρας πάντως κατ' ἐπίδρασιν τοῦ problèmes importants. Τί σημαίνουν τὰ ζωντανὰ προβλήματα; Ἴσως νὰ ἐννοοῦν οἱ συντάκται σπουδαῖα συμπερόντα.

ἡ θέσις του εἶναι μετὰ τινος (sa place est avec quelqu'un) ἀντὶ πρέπει νὰ εἶναι ἢ νὰ εὑρίσκεται.

ἡ κατάστασις εἶναι ἰκανοποιητικὴ (l'état est satisfaisant) ἀντὶ τὰ πράγματα ἔχουν καλῶς.

ἡ κατάστασις τῶν πνευμάτων (l'état d'esprit) ἀντὶ ἡ διάθεσις.

ἡμερησία διάταξις (ordre du jour) ἀντὶ ὑποθέσεις τῆς ἡμέρας καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν (la chose est à l'ordre du jour) μεταφορικῶς ἐπὶ πράγματος, περὶ τοῦ ὁποίου ὄλοι ὀμιλοῦν οὐχὶ μετ' ἀδιαφορίας. Ἡ φράσις ὁμοῦς ὡς ὅρος πλέον δηλῶν τὸ σύνολον τῶν συζητητέων θεμάτων εἰς τὴν βουλὴν καὶ τοὺς ὁμοίους κοινωνικοὺς ὀργανισμοὺς δὲν δύναται ν' ἀντικατασταθῆ.

ἡ συζήτησις εὑρίσκει ἠχώ (la discussion trouve écho) ἀντὶ προξενεῖ ἐντύπωσιν.

θέλω νὰ εἶπω (vouloir dire) ἀντὶ ἐννοῶ.

θέτω εἰς φῶς (mettre en lumière) ἀντι κάμνω φανερόν, ἀποκλύπτω, φανερώνω.

θέτω ἐκτός ὑπηρεσίας (mettre hors de service) ἀντι ἀπολύω τῆς ὑπηρεσίας, παύω. **θέτω ἐν κινδύνῳ** (mettre en péril) ἀντι διακινδυνεύω, τὸ ὅποιον δύναται καλῶς νὰ λεχθῆ καὶ μετὰ σημασίας μεταβατικῆς, καὶ τίθεμαι ἐν κινδύνῳ (se mettre en danger) ἀντι κινδυνεύω. **θέτω ἐπὶ τοῦ τάπητος τὸ ζήτημα** (mettre sur le tapis la question) ἀντι ἐξετάζω. **θέτω ὑπὸ συζήτησιν** (mettre en question) ἀντι συζητῶ. **θέτω τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των** (mettre les choses au point) ἀντι διευθετῶ, διορθῶνω, τακτοποιῶ, κυρίως καὶ μεταφορικῶς. **θέτω τὴν ὑπογραφήν** (apposer-mettre signature) ἀντι ὑπογράφω.

καλὴ πίσυς (bonne foi) ἀντι εἰλικρίνεια, εὐθύτης.

κάμνω βῆμα (faire pas) ἀντι προσδεύω, προκόπτω.

κάμνω ζήτημα (faire question) ἀντι κρίνω, νομίζω τι ἄξιον συζητήσεως, ἄξιον προσοχῆς. **κάμνω καταθέσεις εἰς βύρος τινὸς** (faire des dépositions à la charge de quelqu'un) ἀντι ἐνοχοποιῶ διὰ τῆς μαρτυρίας μου. **κάμνω τὴν τύχην μου** (faire fortune) ἀντι εὐτυχῶ ἢ ἀποκτῶ περιουσίαν. **κάμνω χρῆσιν** (faire usage) ἀντι μεταχειρίζομαι, χρησιμοποιῶ. **κάμνω θέσιν** (faire place) ἀντι μετακινεῖσθαι. **κάμνω φαλίτο** (faire faillite) ἀντι χρεωκοπῶ. **κάμνω τὴν ὑπόθεσιν ἰδικὴν μου** (faire l'affaire sienne) ἀντι ἐνδιαφέρομαι ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τὴν ὑπόθεσιν.

κατὰ πᾶσαν πιθανότητα (selon toute vraisemblance) ἀντι εἶναι πολὺ ἐνδεχόμενον, εἶναι σχεδὸν βέβαιον ἢ καὶ πιθανῶς, ἂν καὶ ἡ σημασία τοῦ πιθανῶς εἶναι διάφορος παρ' ἀρχαίοις.

κατὰ τοιοῦτον τρόπον (de telle sorte) ἀντι τοιουτοτρόπως.

κατόπιν ὠρίμου σκέψεως (après mûre réflexion) ἀντι ἀφοῦ σκεφθῆ καλῶς.

κερδίζω καιρὸν (gagner du temps) ἀντι ἀναβάλλω πρὸς ὠφέλειαν. **κερδίζω τὴν μάχην** (gagner la bataille) ἀντι νικῶ κατὰ τὴν μάχην. **Ὁμοίως καὶ τὸ ἀντίθετον χάνω τὴν μάχην** (perdre la bataille) ἀντι νικῶμαι.

λαμβάνει χώραν (avoir lieu) ἀντι γίνεται, συμβαίνει. Λέγεται

καὶ δίδω χάωαν (donner lieu) ἀντὶ ἀφορμὴν. Φράσεις ἐντελῶς ἀνόητοι.

λαμβάνω γνῶσιν (prendre connaissance) ἀντὶ ἀκούω, μν-
θάνω. λαμβάνω μέρος (prendre part) ἀντὶ συμμετέχω. λαμβάνω
μέτρα (prendre mesures) ἀντὶ προφυλάττωμαι, προλαμβάνω νὰ
μὴ γίνῃ τι. λαμβάνω σημείωσιν (prendre note) ἀντὶ σημειῶνω.
λαμβάνω θέσιν (prendre place) ἀντὶ κάθημαι.

λάμπω διὰ τῆς ἀπουσίας μου (briller par absence) ἀντὶ
ἀπουσιάζω.

μάρκα διαδεδομένη (marque répendue) ἀντὶ σῆμα πολὺ σύ-
νηθες, πολὺ γνωστόν.

μέλλουσαι γενεαὶ (générations futures) ἀντὶ ἀπόγονοι.

μὲ ὅλην τὴν δύναμίν μου (de toute ma force) ἀντὶ πολὺ
σφοδρῶς.

μετατοπίζω τὸ ζήτημα (déplacer la question) ἀντὶ μεταφέρω
εἰς ἄλλο θέμα τὴν συζήτησιν, μεταβάλλω τὸ ἀντικείμενον τῆς συ-
ζητήσεως.

μέχρι τοῦ παρόντος (jusqu' à présent) ἀντὶ ἕως τώρα.

μοῦ τὸ πληρώνει (il le paye) ἀντὶ τὸν ἐκδικουμαι, τὸν τι-
μωρῶ.

ὀλίγον κατόπιν (peu après) ἀντὶ μετ' ὀλίγον.

ὅσον ἀφορᾷ τὸ . . . (en ce qui concerne le . . .) καὶ ἐπὶ τὸ
τὸ ἐλληνικώτερον δῆθεν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ καὶ ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν
ὡς ἀναφορὰ!! ἀντὶ ὡς πρὸς τοῦτο, ὡς πρὸς τὸ, προκειμένου περὶ
τοῦ, πδ. καὶ ἀρχαῖον Ἄριστοφ. Ἐκκλησι. 401 «περὶ σωτηρίας
προκειμένου», ἔχει δὲ καὶ ἡ νέα δημώδης Ἑλληνικὴ ὅσο γιὰ τὸ,
ὅσο γιὰ τοῦτο Ὀμοίως ἀρχῆς εἶναι καὶ ἡ φράσις τοῦτο ἀφορᾷ
ἐμὲ ἢ εἰς ἐμὲ καὶ ἀποβλέπει ἐμὲ ἢ εἰς ἐμὲ ἀντὶ ἀναφέρεται εἰς ἐμὲ
ἢ ἔχει σχέσιν πρὸς ἐμὲ.

παίζω διπλοῦν παιγνίδι (miser sur deux tableaux) ἀντὶ
ἐπαμφοτερίζω. παίζω κωμωδίαν τραγωδίαν (jouer une comédie
-tragédie) ἀντὶ παριστάνω ἢ ὑποκρίνομαι ἐν κωμωδία-τραγωδία.
παίζω μετὴν λέξιν (jouer sur le mot) ἀντὶ μεταχειρίζομαι διφορου-
μένην τὴν λέξιν. παίζω ρόλον (jouer rôle) ἀντὶ ὑποδύομαι, ὑπο-

κρίνομαι πρόσωπον καὶ μεταφορικῶς ὄρω ἢ συμβάλλομαι ἢ συντελῶ σπουδαίως.

παίρνω τὸ πρᾶγμα εἰς τὰ σοβαρὰ (prendre la chose aux sérieux) ἀντὶ κρίνω, νομίζω τὸ πρᾶγμα ἄξιον λόγου.

παράγω βαθεῖαν ἐντύπωσιν (produire une profonde impression) ἀντὶ γεννῶ, προξενῶ βαθεῖαν αἴσθησιν.

παρέρχομαι ἐν σιωπῇ (passer sous silence) ἀντὶ ἀποσιωπῶ.

περνῶ ἀπὸ τὸ στρατοδικεῖον κττ. (passer à un conseil de guerre) ἀντὶ δικάζομαι ὑπὸ τοῦ στρατοδικεῖου.

περνῶ γιὰ σοφὸς (passer pour sage) ἀντὶ προσποιούμαι τὸν σοφόν.

πέτρα τῆς κολάσεως (pierre infernale) ἀντὶ νιτρικὸς ἄργυρος.

πηγαίνω εἰς τὰ τυφλά (aller à l'aveuglette) ἀντὶ μὲ κλειστοῦς ὀφθαλμοῦς ἢ μὲ κλειστὰ μάτια καὶ μεταφορικῶς ἐνεργῶ ἀπερισκέπτως.

πληρώνω ἀκριβὰ τὸ λάθος (payer cher la faute) ἀντὶ ζημιώνομαι ἢ τιμωροῦμαι πολὺ διὰ τὸ λάθος.

πολεμικὴ διεξάγεται περὶ τὸ ὄνομα (polemique s'engage autour du nom) ἀντὶ γίνονται ἀντιλογίαι περὶ αὐτοῦ. Εἰς τὸ ἀρχαῖον πολεμικὴ ἐξυπακούεται τὸ οὐσιαστικὸν τέχνη.

προσέγγις τῶν ἀπόψεων (rapprochement des vues) ἀντὶ προσέγγις εἰς συμφωνίαν τῶν γνώμων.

προσκρούω εἰς ἐμπόδια (se heurter aux obstacles) ἀντὶ συναντῶ δυσκολίας.

ρίπτω σιάκην εἰς τὰ μύτια (jeter de la poudre aux yeux) ἀντὶ ἔπατῶ.

σεισμικὴ δόνησις (secousse sismique) ἀντὶ σεισμὸς.

σκελετὸς ζωντανὸς (squelette vivant) ἀντὶ κάτισχνος, σκελετώδης.

σκοιώνω τὸν καιρὸν τὴν ὥραν (tuer le temps) ἀντὶ περνῶ, διέρχομαι. Τὸ περνῶ τὸν καιρὸ ἐπλάσθη κατὰ τὸ ἀμετάδρατον περνᾷ ὁ καιρὸς, καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲ τὸ περῶ εἶχεν ὁμοίαν χρῆσιν. Πβ. καὶ χάνω τὸν καιρὸν (perdre le temps).

σταθμίζω καλῶς τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ (peser soigneuse-

ment le pour et le contre) ἀντι ἐξετάζω καλῶς τοὺς συνηγοροῦντας λόγους καὶ τοὺς ἐναντίους.

στήλη εφημερίδος (colonne) καὶ ἄρθρον τρισηλόν (à trois colonnes).

στηρίζω τὴν ἐλπίδα ἐπὶ τινος, εἰς τινα (fonder l'espoir sur quelqu' un) ἀντι ἐλπίζω εἰς τινα.

συλλαμβάνω τὴν ἐλπίδα (concevoir espoir) ἀντι μοῦ γεννᾶται ἡ ἐλπίς.

συμμερίζομαι τὴν γνώμην (partager l'avis) ἀντι συμφωνῶ πρὸς τὴν γνώμην. συμμερίζομαι τὴν λύπην (partager la douleur) ἀντι συλλυποῦμαι. συμμερίζομαι τὴν τύχην (partager le sort) ἀντι συμμετέχω τῆς τύχης. συμμερίζομαι τὴν χαρὸν (partager la joie) ἀντι συγχαίρω. Ὀμοίως λέγεται συμμερίζομαι τὴν συγκίνησιν τῆς δημοσίας γνώμης ἀντι ἐπιδοκιμάζω.

συμφώνως πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς (d'après le teneur de la lettre) ἀντι ὡς λέγεται εἰς τὴν ἐπιτολὴν.

σφίγγω τὴν χεῖρα (serrer la main) ἀντι χαιρετῶ διὰ χειραψίας.

τὰ πράγματα ἔφθασιν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω (non plus ultra) ἀντι ἐπροχώρησαν ὑπὲρ τὸ δέον ἢ τὸ ὀρθόν, τὸ πρέπον.

τείνω τὴν χεῖρα (tendre la main) ἀντι συμφιλιώνομαι, συνδιαλλάσσομαι.

τελευταία λέξις (mot dernier), ὡς ἡ τελευταία λέξις τῆς ναυπηγικῆς·πολεμικῆς τέχνης, ἡ τελευταία λέξις τῆς ἐπιστήμης ἀντι μεγίστη πρόοδος.

τοιαύτη μητέρα, τοιαύτη κόρη (telle mère telle fille) ἀντι ὅπως ἡ μητέρα καὶ ἡ κόρη.

τοιούτος ἢ τοιούτος (tel ou tel) ἀντι οἴσοδῆποτε.

τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον (l'intérêt bien compris) ἀντι ἀληθές, πραγματικόν.

τὸ πράγμα ὁμιλεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ (la chose parle d'elle même) ἀντι ὁμιλεῖ μόνο του.

τοῦτο διότι (c'est que) ἀντι διότι.

τὸ σχέδιον εἰς τὰς μεγάλας του γραμμὰς εἶναι τοῦτο (dans

ses grandes lignes) ἀντι ἀδρομερῶς ἐξεταζόμενον. Τὸ ἀδρομερῶς εἶναι ἀντίθετον τοῦ λεπτομερῶς.

ὑπερβαίνει τὴν δύναμίν μου (cela passe mon pouvoir) ἢ εἶναι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου (cela est au-dessus de mes forces) ἀντι δὲν δύναμαι γὰρ τὸ κάμω.

ὑπολογίζω ἐπὶ τινα (compter sur quelqu' un) ἀντι ἔχω πεποιθήσιν ἢ πίστιν εἰς τινα, ἐλπίζω εἰς τὴν βοήθειαν τινός.

ὑπὸ τὰς πλέον εὐνοϊκὰς περιστάσεις (dans les conjonctures les plus favorables) ἀντι καλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων.

ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς συγκαταθέσεως τῶν ἄλλων (sous réserve de l'assentiment des autres) ἀντι ἂν συμφωνήσουν, ἂν συγκατατεθοῦν οἱ ἄλλοι. Οὕτω λέγεται καὶ κάμνω ἢ λέγω τι ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν ἢ μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν (avec réserve) ἀντι ἀναλόγου ὑποθετικῆς προτάσεως.

ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους (dans ces conditions) ἀντι οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων.

φθάνω εἰς μίαν συμφωνίαν (arriver à un accord) ἀντι συμφωνῶ.

φλέγομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας (brûler d'envie) ἀντι σφοδρῶς ἐπιθυμῶ. Λέγεται πρὸς τούτοις καὶ φλέγον ζήτημα (question brûlante) ἀντι σπουδαῖον, ἄξιον πολλοῦ ἐνδιαφέροντος.

φωτεινὸν πνεῦμα (esprit éclair) ἀντι νοῦς ἔξοχος.

χάνω τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν τῶν λέξεων κττ. (perdre le fil des idées du discours) ἀντι χάνω τοὺς λόγους μου θορυβούμενος ἢ ταραττόμενος, χάνω τὴν σειρὰν ἢ τὸν εἰρμόν τῶν ἰδεῶν.

χάνω τὸν καιρὸν μου (perdre temps) ἀντι μχταισιπονῶ ἢ μένω ἀργός, κάθουμι μὲ σταυρωμένα χέρια.

ψῦχος διαβολικὸν (un froid de diable) ἀντι δριμύ, ὑπερβολικόν.

ὠρίμασεν ἡ ὑπόθεσις (l'affaire est mûre) ἀντι εἶναι πλέον ἀρμόδιος, εὐθετος ὁ καιρὸς γὰρ γίνῃ τι κττ.

Εἰς τὰς φράσεις αὐτάς, αἱ ὁποῖαι, καθὼς καὶ αἱ λέξεις, δὲν εἶναι αἱ μόναι, ἄς προστεθοῦν καὶ ἐπόμεναι συντάξεις.

δεχθῆτε τὰς ἐκ τῶν προτέρων εὐχαριστίας μου (remerciements anticipés) ἀντι δεχθῆτε ἐκ τῶν προτέρων τὰς εὐχαριστίας μου.

ἐὰν τίποτε δὲν θὰ ἔλθῃ νὰ μεταβάλλῃ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων (si rien ne vient changer l'état des choses) ἀντί δὲν θὰ μεταβάλλῃ.

εἶναι νὰ φοβῆται κανεὶς (il est à craindre) ἀντί πρέπει νὰ φοβῆται.

εἶναι πολὺ εὐγενὴς διὰ νὰ τὸ κάμῃ (il est trop gentil pour faire cela), ἐνῶ πρέπει νὰ δηλωθῇ τὸ ἀντίθετον, ὅτι δηλαδὴ εἶναι τόσο πολὺ εὐγενής, ὥστε δὲν δύναται νὰ τὸ κάμῃ.

εἰς ἀπάντησιν (en réponse) ἀντί πρὸς ἀπάντησιν.

ἡ κατάστασις εἶναι ὀλίγον σοβαρὰ (l'état est peu grave) ἀντί ἀρκετὰ σοβαρὰ, διότι τοῦτο ἀκριδῶς πρέπει νὰ δηλωθῇ.

ἡ παραίτησις τοῦ προέδρου συνεπάγεται καὶ ἐκείνην τῶν ὑπουργῶν (la démission du président entraîne celle des ministres) ἀντί συνεπάγεται καὶ τὴν τῶν ὑπουργῶν. Ἐν τῇ Γαλλικῇ διὰ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἀποφεύγεται ἡ ἐπανάληψις τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ πρέπει ἢ νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ οὐσιαστικὸν ἢ νὰ γίνῃ χρῆσις μόνον τοῦ ἄρθρου, τὸ ὅποιον ἀναπληρώνει τὴν ἔλλειψιν αὐτοῦ. Πολλοὶ εἶναι αἱ γραφόμεναι ὅμοιαι φράσεις. Π.β. καὶ τὰ αἰσθηματὰ σας καὶ ἐκεῖνα τοῦ φίλου σας (vos sentiments et ceux de votre ami) ἀντί καὶ τὰ τοῦ φίλου σας. τὸ πρόβλημα τοῦ Μαρόκου καὶ ἐκεῖνο τοῦ συνδικαλισμοῦ. νὰ συλλάβωμεν τὰς νέας ιδέας ποὺ θὰ εἶναι ἐκεῖναι τῆς αὐριανῆς Ἰσπανίας.

κατ' ἀκολουθίαν τινὸς (à la suite de quelqu'un) ἀντί ἔνεκα.

μ' ὅλα αὐτά, μ' ὅλα ταῦτα, μ' ὅλον τοῦτο (avec tout cela) ἀντί καὶ ὅμως, ἐν τούτοις.

ὅσον τολμηρὸς καὶ ἂν εἶναι (tout hardi qu'il est) ἀντί ὅσον καὶ ἂν εἶναι τολμηρὸς.

ὑποβάλλω εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τῆς γερουσίας κττ. (soumettre à la ratification du sénat) ἀντί ὑποβάλλω εἰς τὴν γερουσίαν πρὸς ἐπικύρωσιν.

ὑπὸ τὸ πρόσχημα (sous prétexte) ἀντί μὲ τὸ πρόσχημα, μὲ τὴν πρόφασιν.

φθάνω ἐπὶ τόπου (venir sur les lieux) ἀντὶ εἰς τὸν τόπον.
 χάρις εἰς ἡμᾶς (grâce à nous) ἀντὶ χάριν ἡμῶν.

*
 * *

Πολλοὶ συνηθίζουσι νὰ λέγουσι ὅτι ὁ γραπτὸς λόγος τῆς νέας Ἑλληνικῆς εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ Γαλλικὸς. Τῷ ὄντι, ὡς ἐδείχθη ἐκ τῶν εἰρημένων, ποικίλοι γαλλισμοὶ ὑπάρχουσι εἰς τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' ἢ μομφὴ οὕτω ἀορίστως καὶ γενικῶς ἐκφερομένη εἶναι ἀδικός. Οἱ γαλλισμοὶ οὗτοι εἶναι ἀποτέλεσμα οὐχὶ τῆς πενίας τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ τῆς νωχελείας ἢ ξενομανίας τῶν Ἑλλήνων καὶ οὐχὶ ὄλων τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τῶν γλωσσικῶς ἀμορφώτων, τῶν εἰκῆ καὶ ὡς τύχη γραφόντων καὶ δὴ τῶν ἐφημεριδογράφων, οἱ ὅποιοι σπεύδοντες νὰ συμπληρώσουσι ἐκ μεταφράσεως τὴν ὕλην τῆς ἐφημερίδος τὸ δὴ λεγόμενον ἐπὶ τοῦ τυπογραφικοῦ πιεστηρίου δὲν ἔχουσι οὔτε καιρὸν οὔτε ὄρεξιν οὔτε τὰς ἀναγκαίαις γνώσεις ν' ἀκριβολογοῦσι εἰς τὰς σημασίας καὶ τὰς χρήσεις τῶν λέξεων καὶ τὴν καθόλου φρασεολογίαν. Καὶ περὶ μὲν τῶν στερουμένων γλωσσικῆς μορφώσεως οὐδεὶς λόγος. Αὐτοὶ θὰ γράφουσι ὅπως τύχη. Ὑπάρχουσι ὅμως καὶ πολλοί, τοὺς ὁποίους μικρὰ προσοχὴ θὰ ἀπέτρεπεν ἀπὸ τὴν παρὰ μὲν τῆς γλώσσης διὰ τῶν γαλλισμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὺς ἀληθῶς δὲν ἀνέχεται τὸ γλωσσικὸν ἡμῶν αἶσθημα. Εὐτυχῶς ἢ Ἑλληνικὴ εἶναι ἀκένωτος θησαυρός, εἶναι δὲ ἄτοπον νὰ δανειζώμεθα ἐκ ξένης γλώσσης παραγκωνίζοντες τὴν ἡμετέραν ἀνευ ἀνάγκης. Καμμία ἀντίρρησης, ὅταν ὁ δανεισμὸς ἔχη τοὺς ἀποχρῶντας λόγους. Ἄλλ' ἀνευ τούτων οἱ γαλλίζοντες Ἑλληγες ἀποτελοῦσι μόνοι αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ περίεργον θέαμα ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι περιφρονοῦντες τὴν ἰδικήν των γλῶσσαν σέπτονται γαλλιστὶ καὶ ἐκφράζουσι τὰς ἰδέας των γαλλιστὶ δι' Ἑλληνικῶν κατ' ἀνάγκην γραμμῶν.

Α. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ